

MANAGEMENTUL FARMACEUTIC

UNELE ASPECTE SOCIALE ȘI ECONOMICE ALE ACTIVITĂȚII FARMACIȘTILOR ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Stela Aduji

Catedra Farmacie socială "Vasile Procopișin", IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie "Nicolae Testemițanu"

Rezumat

În rezultatul chestionării a 100 farmaciști privind aspectele sociale și economice ale activității lor, s-a demonstrat că în Republica Moldova sunt multe încălcări ale legislației în vigoare privind asigurarea protecției sociale corespunzătoare a specialiștilor în domeniul farmaciei. Analiza datelor obținute denotă că la angajarea în câmpul muncii nu în toate întreprinderile farmaceutice sunt întocmite contracte individuale de muncă cu farmaciștii angajați, iar cei care au semnat astfel de contracte menționează că nu este individualizat, fiind unul tipizat în care se trece doar numele angajatului și datele personale. Durata zilei de muncă este mai mare de 7 ore pe zi și doar 58% din farmaciștii chestionați dispun de pauză cu durata de la 15 min până la 30 min. Nu se respectă nici legislația în domeniul protecției sociale a salariaților, astfel, nu se acordă concediu anual plătit sau se acordă pe un termen mai scurt pe motiv de lipsă a cadrelor farmaceutice. Cuvinte cheie: Caracterul social al activității farmaceutice, legislația muncii, rolul farmacistului în societate, timpul de muncă.

Abstract

Some social and economic aspects of pharmacists work in Republic of Moldova

As a result of questioning 100 pharmacists on social and economic aspects of their work, it was shown that there are many violations of available regulations regarding the ensuring of adequate social protection of specialists in pharmacy legislation in Republic of Moldova. Obtained data show that the employment in some pharmaceutical companies is not based on individual employment contracts and those who signed these contracts said that there is a template one in which are passed only the name and personal dates of the employee. The workday is longer than 7 hours per day and only 58% of surveyed pharmacists have a break lasting from 15 minutes to 30 minutes. There is not a comply with social protection regulations, thus, the paid annual leave is not granted or it is granted for a shorter period of time because there are not enough pharmacists.

Key words: The social character of pharmaceutical activity, the work legislation, pharmacist's role in society, working time.

Introducere

Profesia de farmacist denotă o atenție deosebită, condiționată de creșterea concurenței în ultimii ani la diverse etape ale procesului de instruire în domeniul farmaceutic. Alegerea profesiei de farmacist de către tineri este determinată prioritar de factori generali, cum ar fi cultură, tradiție, continuitate profesională în familie, poziție socială, siguranță, dorința de a fi cât mai util oamenilor și societății etc. și mai puțin de factori financiari-economiци (salariu, venituri financiare, beneficii materiale, acumulare de capital etc.) [7].

Singurul element creator, activ și coordonator al activității economice este forța de muncă, care include în sine așa componente cum ar fi calificările, specializările și experiențele sociale.

Resursa umană este cea mai dinamică dintre resursele organizației și ei trebuie să i se acorde o atenție sporită pentru realizarea muncii la un nivel competent. Rolul important în această acțiune îl deține atât activitatea de atragere a personalului, nivelul de competență al căruia este în con-

cordanță cu necesitățile organizației, cât și aceea de perfecționare a personalului existent. Extrem de importantă este politica de menținere a angajaților calificați, deoarece nici resursele financiare, nici cele materiale, nici cele informaționale nu vor da rezultate fără intervenția profesională a oamenilor [7].

Rolul farmacistului în societate este în permanentă creștere, condiționat de responsabilitatea pe care o poartă în autotratament, proces care are loc în societate, având un aspect nedefinitiv și insuficient reglementat. Odată cu aceasta devin mai actuale și problemele ce țin de rolul farmacistului atât în societate, cât și în sistemul sănătății publice.

Exercițiul profesiei de farmacist în Republica Moldova este reglementat de Legea ocrotirii sănătății și Legea cu privire la activitatea farmaceutică [5, 6].

Obligația lucrătorului medical și farmaceutic este de a apăra sănătatea fizică și mintală a omului, de a promova un mod sănătos de viață, de a preveni îmbolnăvirile și de a ușura suferințele, respectând dreptul la viață și demnitate al ființei umane, fără discriminări [1].

Material și metode

Pentru realizarea analizei a fost stabilit planul metodologic liniar al cercetării, care a cuprins: evidențierea, formularea și argumentarea problemei, stabilirea metodologiei și etapelor de cercetare, colectarea datelor, analiza și prezentarea rezultatelor, elaborarea concluziilor și recomandărilor practice. În acest scop au fost chestionați 100 de specialiști-farmacisti (studiu pilot), care activează în diverse întreprinderi farmaceutice. Pentru cercetare și analiză au fost utilizate metodele: istorică, empirică, comparativă, matematice (statistice), reprezentarea grafică. Analiza datelor a fost realizată utilizând funcțiile și modulele componente Excel al pachetului Microsoft Office.

Rezultate

Aspectul profesional al farmacistului – reprezintă procesul de aplicare a strategiilor, cu ajutorul cărora farmacistul urmărește să atingă și să mențină prestigiul și statutului profesiei.

Caracterul social al activității farmaceutice rezultă din lucrul pe care-l îndeplinește farmacistul zi de zi în relațiile cu vizitatorii farmaciei, cu bolnavii spitalizați, cu întreaga populație și este determinat de serviciile prestate de el consumatorului de medicamente cu scopul soluționării oricărei probleme ce ține de utilizarea lor.

În chestionarul propus farmaciștilor au fost incluse 33 întrebări care cuprind aspectele abordate. Din cei chestionați 43 activează în farmacii de rețea, 44 – farmacii individuale și 13 – în farmacii din cadrul IMSP.

Pornind de la durata normală a timpului de muncă de 40 de ore pe săptămână, unitățile (angajatorii), indiferent de tipul de proprietate și forma organizatorico-juridică, vor aplica săptămâna de lucru de 5 zile, cu durata muncii de 8 ore pe zi și 2 zile de repaus, una din ele fiind duminica [2, 3], însă pentru farmaciști, deoarece activează în condiții nocive, durata săptămânală a timpului de muncă constituie 35 ore [4]. Astfel în urma analizei datelor colecționate, cei ce activează 6 ore timp de 5 zile lucrătoare săptămânal constituie 12%, respondenți ce activează 7 ore zilnic timp de 6 zile lucrătoare săptămânal, sunt 14%, cei ce activează 12 ore peste o zi – 15%, cei cu 14 ore peste o zi – 5% și restul – 54% au un alt regim de lucru (fig. 1). Din cele menționate se constată că față de 88% din cei intervievați se încalcă regimul de muncă.

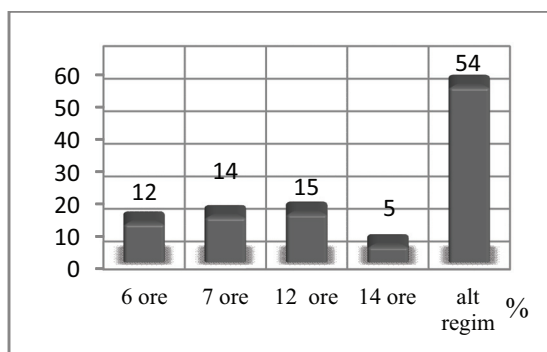

Figura 1. Regimul de lucru al farmaciștilor intervievați

Privitor la securitatea muncii – 95% au menționat că se respectă și condițiile de muncă sunt adecvate.

În 26% nu este asigurat accesul la literatura de specialitate ceea ce contravine legislației, fiind condiție obligatorie pentru activitatea practică farmaceutică. Tot odată 76% indică că angajatorul încurajează salariații prin premiere, pe când 24% menționează că nu li s-a acordat nimic.

La 58% dintre farmaciștii participanți în studiu li se acordă o pauză de masă de 15-30 minute, celorlalți nu se acordă absolut nimic, farmaciștii fiind nevoiți să-și creeze de sine stătător momente oportune pentru a se alimenta, ceea ce contravine legislației în vigoare (fig. 2).

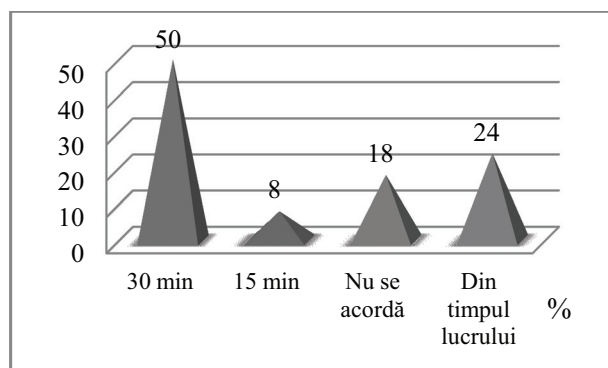

Figura 2. Timpul pentru masă acordat specialiștilor intervievați

Concediul anual plătit de 35 zile calendaristice este acordat doar pentru 38% din respondenți, 42% din ei – 28 de zile și 20% au menționat un număr mai mic de zile de concediu plătite, astfel constatându-se că în 62% cazuri nu se respectă prevederile legislației în vigoare (fig. 3).

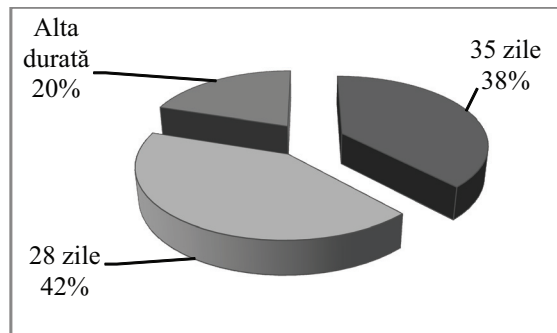

Figura 3. Durata concediului de odihnă

La întrebarea, dacă li se acordă buletin de boală plătit, 79% farmaciști menționează că sunt înlocuiți de alt coleg, 18% dintre ei primesc remunerare dacă insistă mult și pentru 5% dintre aceștia nu li se acceptă buletinul de boală (fig. 4).

O temă actuală pentru farmaciști sunt bolile profesionale. Astfel, se observă că pe prima poziție după părerea lor se plasează varicoza, urmată de alte boli precum: alergii, viroze, gastrite și altele (fig. 5).

Ulterior a fost evaluat aspectului economic cu evidențierea facilităților și remunerarea activității practice exercitată de farmacist.

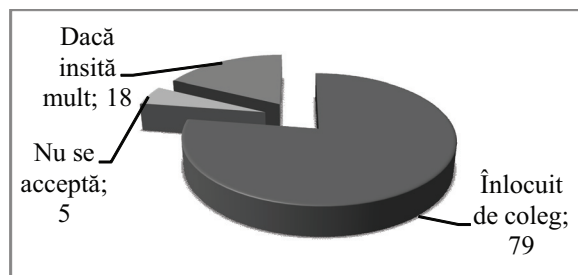

Figura 4. Acceptarea buletinului de boală

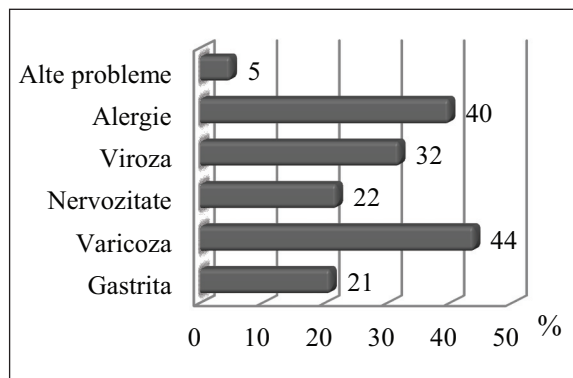

Figura 5. Maladii răspândite în rândurile farmaciștilor

În ceea ce privește facilități și propuneri pentru îmbunătățirea muncii 29% dintre farmaciști ar dori oferirea sistemelor de reduceri la produse farmaceutice și para-farmaceutice; 17% menționează eliberarea foilor de odihnă; 15% doresc să beneficieze de hrană la locul de muncă; 14% solicită majorarea salariului, iar 25% menționează necesitatea impunerii unor restricții privind regimul de muncă zilnic a specialiștilor.

Diferă și răspunsurile privitor la metodele de remunerare a muncii, 64% au menționat că au un salariu fix, 25% – au un salariu fix "plus procente", însă la 10 din ei există un alt mod de remunerare a muncii. 63% din specialiștii intervievați au răspuns afirmativ la întrebarea dacă salariu de facto corespunde cu cel indicat în contractul individual de muncă. Ceilalți 37% au răspuns însă negativ, ceea ce denotă că totuși sunt încălcări în domeniul salarizării. Dintre toți farmaciștii doar 12% activează în farmacii unde se mai utilizează sistemul de primărie, ceilalți nu beneficiază de asemenea privilegii la locul de muncă. La capitolul stimulentele nemateriale 66% au răspuns negativ, 20% indică că sunt menționați, iar 14% menționează că primesc diplome.

Rezultate variate s-au evidențiat privitor la mărimea salariului lunar, cea medie fiind de 4150 lei, 40% au refuzat să indice mărimea salariului (fig. 6).

Dintre toți specialiștii care au participat la studiu, doar pentru 10% se achită cheltuielile pentru transport în scopul deplasării la serviciu, restul 90% își achită personal aceste cheltuieli.

La angajarea în câmpul muncii pentru 91% din farmaciști s-a întocmit carnetul de muncă după 5 zile, pentru 9% din ei – după o lună; 96% din farmaciștii intervievați

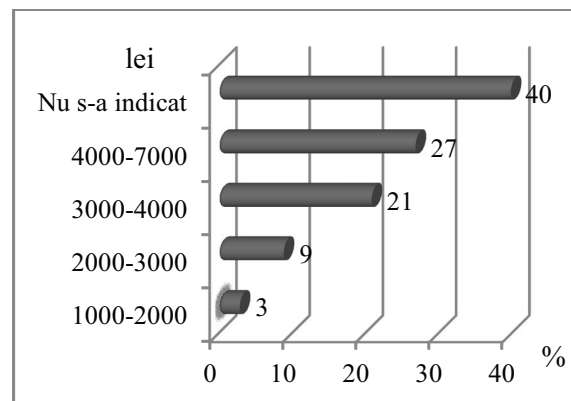

Figura 6. Mărimea salariului lunar

au menționat că întreprinderea în care s-au angajat a încheiat contract individual de muncă cu ei.

După părerea a 78% de farmaciști există o posibilitate reală de a avansa în carieră, ceea ce bucură viitorii și tinerii specialiști din domeniu.

În scopul îmbunătățirii aspectelor sociale în activitatea de muncă a farmaciștilor și ameliorării condițiilor la locurile de muncă farmaciștii au înaintat unele propuneri și solicitări, prevăzute de fapt în legislația muncii:

- ✓ pe durata timpului de muncă să fie prevăzută cel puțin o pauză de recreație cu durata de 30 minute;
- ✓ fiecărui specialist farmacist să i se acorde concediu anual plătit cu durata stabilită de legislație;
- ✓ pentru lucrul efectuat în condiții nocive să beneficieze de produse lactate;
- ✓ durata zilnică a timpului de muncă să nu depășească 8 ore;
- ✓ regimul de muncă și numărul de personal de specialitate să asigure prezența permanentă a cel puțin doi specialiști pe întregul program de lucru al farmaciei;
- ✓ acordarea de către angajator a diverselor facilități sociale în scopul menținerii sănătății și capacității de muncă;
- ✓ achitarea cheltuielilor pentru transport la și de la serviciu;
- ✓ lărgirea funcțiilor și activităților de coordonare a activității farmaceutice din partea autorităților centrale, inclusiv a Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale și a Ministerului Sănătății;
- ✓ majorarea salariilor pentru munca îndeplinită și respectarea criteriilor de diferențiere (studiile, nivelul de calificare, vechimea în muncă, etc.) în procesul de salarizare pentru diferite categorii de specialiști;
- ✓ stabilirea unor relații mai strânse dintre farmaciști și medici în baza respectării aspectelor de etică și stimă reciprocă spre beneficiul pacientului;
- ✓ neadmiterea încadrării în câmpul muncii în întreprinderile farmaceutice a absolvenților instituțiilor de învățământ neacreditate în domeniul pregătirii cadrelor de farmaciști;

- ✓ efectuarea unui control permanent mai riguros în domeniul exercitării activității farmaceutice din partea instituțiilor abilitate cu aceste funcții.

Concluzii

În bază datelor obținute în urma chestionării farmaciștilor pe problema vizată, s-a demonstrat că în Republica Moldova sunt multiple devieri de la legislația în vigoare în domeniul asigurărilor unei protecții sociale optime a specialiștilor în domeniul farmaciei.

1. La angajarea în câmpul muncii administrația întreprinderii farmaceutice nu cu toți farmaciștii semnează contract individual de muncă, iar cei care au semnat menționează că nu este individualizat, fiind unul tipizat în care se trece doar numele angajatului și datele personale.

2. Farmaciștii lucrează mai mult de 7 ore pe zi și doar

58% din farmaciștii chestionați dispun de pauză cu durata de la 15 min până la 30 min. Nu se respectă nici legislația în domeniul protecției sociale a salariaților, astfel, nu se acordă concediu anual plătit sau se acordă pe un termen scurt pe motiv de lipsă a cadrelor farmaceutice.

3. Marea majoritate a farmaciștilor chestionați la locul de muncă nu sunt motivați prin diverse metode cum ar fi premii, laude, diplome. Salariul mediu pe care îl primesc farmaciștii este de 4150 lei, luând în considerație că 40% din cei chestionați au refuzat să indice mărimea salariului. Mai mult ca atât salariul stabilit farmaciștilor nu diferă de cel al laboranților-farmaciști sau a unui nespecialist care este implicat în realizarea produselor parafarmaceutice.

4. Condițiile de muncă din punct de vedere a asigurării tehnico-materiale au fost apreciate cu calificativul bine de marea majoritate a farmaciștilor.

Bibliografie

1. Codul cadru de etica (deontologic) al lucrătorului medical și farmaceutic din Republica Moldova. 12 pag.
 2. Codul Muncii al Republicii Moldova nr. 154 din 28.03.2003
 3. Convenția colectivă Nr. 2 din 09.07.2004 „Timpul de muncă și timpul de odihnă”.
 4. HG RM nr. 1223 din 09.11.2004 „Privind aprobarea Nomenclatorului profesiilor și funcțiilor cu condiții de muncă vătămătoare, activitatea cărora acordă dreptul la concediu de odihnă anual suplimentar plătit și durata zilei de muncă redusă a personalului medico-sanitar”
 5. Legea cu privire la activitatea farmaceutică nr. 1456-XII din 25.05.93 Republicată: Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr.59-61/200 din 15.04.2005
 6. Legea ocrotirii sănătății, – nr. 411-XIII din 28.03.95, – Monitorul Parlamentului Republicii Moldova, – nr. 34, – 22.06.1995
 7. Strategia de dezvoltare a resurselor umane din sistemul sănătății (2011-2015), Chișinău 2011, 27 pag.
-